

Deklarácia Svetového kongresu Rómov 2023

Svetový kongres Rómov sa konal od 15. do 17. mája 2023 v Berlíne s účastníkmi z 30 krajín z celého sveta: India, USA, Nemecko, Francúzsko, Belgicko, Kosovo, Turecko, Poľsko, Srbsko, Bulharsko, Rumunsko, Dánsko, Švédsko, Bielorusko, Slovensko, Spojené kráľovstvo, Česká republika, Macedónsko a mnoho ďalších, kvôli riešeniu naliehavých problémov, ktorým čelia rómske komunity na celom svete. Zameranie bolo súčasná situácia Rómov: celosvetová diskriminácia, situácia rómskych utečencov a hrozba pre komunitu kvôli nárastu pravicového extrémizmu. Diskusia o stave pohybu Rómov bola obzvlášť intenzívna. Kongres bol streamovaný po celom svete online, čo umožnilo tisícom ľuďom sledovať prezentácie a diskutovať na sociálnych sieťach. Dohodlo sa, že musíme trvať na našej sebaidentite ako národa, odmietanie kategorizácie ako etnickej menšiny.

Diskusie sú naliehavo potrebné, pretože sa nachádzame v núdzovej situácii. Napriek prebiehajúcejmu boju proti diskriminácii, rasizmu a protirómskemu prístupu, sa to naďalej deje a rastie na celom svete. Vojna na Ukrajine predstavuje veľkú hrozbu nielen pre Rómov na Ukrajine, ale aj pre naše komunity v krajinách, kde hrozí, že sa vojna rozšíri. V týchto krajinách žije mnoho Rómov a práve v týchto krajinách, ktoré majú malú štátnu ochranu a majú vysokú úroveň štrukturálnej a inštitucionálnej diskriminácie.

Rómovia neokupujú územia, nepáchajú teroristické útoky, nevedú vojny a presadzujú emancipáciu nenásilnými prostriedkami.

Napriek tomu patríme medzi najnenávidenejších ľudí. Preto sme sa rozhodli, že už nebudeme opakovať chyby, najmä v súvislosti s minulými a súčasnými vojnami a konfliktmi. Rómovia nedostali potrebnú ochranu ani ako vojnoví utečenci.

Transformačné procesy po skončení studenej vojny zvýšili sociálno-ekonomické vylúčenie, diskrimináciu a marginalizáciu Rómov v mnohých krajinách. Vzostup nacionalizmu a iných reakčných ideológií urobil z Rómov obetných baránkov. Vojny v Juhoslávii zanechali mnohých Rómov bez domova. Oni dodnes žijú v diaspóre.

Oznámená bola aj zabudnutá vojna v Sýrii. Skutočnosť, že komunita Dómov, Rómovia z Blízkeho východu, boli vysídlení touto vojnou, zostáva nepoznaný.

Najmä štrukturálna a inštitucionálna diskriminácia sa často neuznáva alebo sa dokonca ignoruje vo všetkých Európskych krajinách. Rasovo motivované násilie je vážnym problémom v mnohých krajinách. Pravicový extrémizmus a pravicový populizmus v politike a spoločnosti ohrozuje rómske komunity v celej Európe.

Nemôžeme strácať čas. Svetovým kongresom Rómov sme vytvorili platformu, kde každé dva roky sa budeme stretávať, aby sme informovali rómske obyvateľstvo na celom svete o súčasnej situácii, aby sme čelili súčasnej politike a diskutovali o stratégiách, štruktúrach a požiadavkách. Všeobecná reforma rómskej politiky je nutná.

Týmto deklarujeme nasledovné potreby a požiadavky na zabezpečenie lepšej budúcnosti pre rómsky národ:

V oblasti práv a spravodlivosti:

- prijať vhodné opatrenia na uznanie a zmierenie genocídy Rómov v celej Európe počas druhej svetovej vojny;
- uznanie 13. júna za pamätný deň Rómov vyhostených z Kosova v 1999; nastoliť otázku o majetku Rómov, ktorý im bol ukradnutý počas a po vojne v Kosove; odškodnenie za zničené rómske domy; náhrada škody za ujmy, trpeli tým, že boli nútení odísť do táborov otrávených olovom;
- vypracovať zjednodušený postup prijímania Rómov hľadajúcich útočisko vo vojnových oblastiach; Rómovia bez dokladov musia mať rovnaké práva ako Rómovia s dokladmi.

- zabezpečiť postavenie ochrany Rómov, ktorí hľadajú útočisko pred pogromami, či už štátnymi alebo neštátnymi prenasledovaniami, ako aj štrukturálnou a inštitucionálnou diskrimináciou.
- pracovať na vytvorení zákonov proti protirómskemu prístupu a iných pozitívnych legislatívnych zmien, vrátane vykonávania existujúcich antidiskriminačných právnych predpisov
- vytvárať tímy na monitorovanie štrukturálnej, inštitucionálnej a individuálnej diskriminácie, ako aj trestných činov z nenávisti voči Rómom;
- zásah proti všetkým takýmto trestným činom proti Rómom;
- podporovať právne a sociálne poradenstvo špecializované na ochranu a zastupovanie práv Rómov a pracovať proti antirómskemu prístupu vo všetkých krajinách.

V oblasti zvyšovania informovanosti a podpory solidarity:

- presadzovať vytvorenie tímov na vzdelávanie pracovníkov vo verejných inštitúciách a medzinárodných organizáciách proti diskriminácii a protirómskemu prístupu;
- zvýšiť informovanosť väčšinového obyvateľstva o vyváženom podávaní správ o Rómoch, bojovať proti stereotypom o Rómoch a podporovať kultúrne porozumenie;
- vytvoriť rómsku mediálnu sieť, ktorá spája médiá z Európy a podporuje
- spoluprácu s rómskymi médiami na posilnenie rómskej komunity
- sieť by mala podporovať profesionalizáciu rómskych médií, presadzovať rozmanitosť
- spravodajstvo a nabádanie všeobecných mediálnych organizácií, aby informovali o rómskych výzvach a podporovali vzájomné porozumenie;
- prehĺbiť rómsku solidaritu a posilniť kultúrne vzťahy s Indiou a Blízkym východom;
- prijať opatrenia na zvýšenie informovanosti o solidarite medzi Rómami a nerómskym obyvateľstvom vrátane, posilnenie demokracie a aktivizmu.

V oblasti politických zmien:

- podporovať politickú účasť Rómov v Organizácii Spojených národov a jej agentúrach v rámci Európskej únie a ostatných regionálnych a medzinárodných orgánov;

- propagovať Rómov ako aktívnych členov politickej scény vrátane ich účasti na posilňovaní demokracie a demokratických procesov;
- podporovať antidiskriminačné opatrenia vo vzdelávaní, zamestnaní a bývaní; Zameranie musí byť na znižovaní štrukturálnej a inštitucionálnej diskriminácie
- podporovať politické zastúpenie: verejné inštitúcie by mali zabezpečiť, aby Rómovia boli primerane zapojení do politických rozhodovacích procesov. Podporovať rómskych lídrov, zastúpenie v parlamentoch a vládach, vytvárať mechanizmy pre rómske záležitosti;
- vytvoriť stále zastúpenie rómskeho národa v Bruseli založené na transparentných štruktúrach; úrad je zodpovedný za medzinárodné vyšetrovanie a núdzové situácie Rómskej komunity, aj komunikácia a vykonávanie lobistickej činnosti;
- založiť európsku politickú rómsku stranu, ktorá by zastupovala záujmy Rómov na Európskej úrovni.

Sme jednotní v našom záväzku chrániť práva rómskeho národa, podporovať blahobyt, a zabezpečiť rovnosť rómskych jednotlivcov na celom svete. Budeme sa snažiť zabudnúť na pasívne postoje. Musíme spojiť sily a navzájom sa podporovať. Zaväzujeme sa, že sa postavíme za potreby všetkých Rómov, a tým prevezmeme zodpovednosť za našu vlastnú budúcnosť. Potrebujeme silné a podporné štruktúry v našej komunite. Pre našu generáciu a budúce generácie.

Berlín, 17. mája 2023